

4

Problemen van franchise-ondernemers

Aan de orde is het **VAO Problemen van franchise-ondernemers (AO d.d. 12/06)**.

De **voorzitter**:

Er hebben zich vier sprekers aangemeld. Als eerste heeft het woord het lid Graus. Hij heeft twee minuten spreektijd.

De heer **Graus** (PVV):

Voorzitter. Ik ga drie moties indienen en daarna heb ik nog een klein puntje van orde.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat een groeiend aantal franchisenemers onvoldoende wordt beschermd door de geldende "erecode";

voorts constaterende dat diverse belangenverenigingen ten behoeve van franchisenemers de noodklok luiden over machtsmisbruik door franchiseverleners;

verzoekt de regering, te bezien welke vorm en mate van kaderstelling men nodig acht om de positie van franchisenemers te verbeteren,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:

Deze motie is voorgesteld door het lid Graus. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 125 (31311).

De heer **Graus** (PVV):

Ik had de motie eerst anders ingediend. Toen vroeg ik om kaderstelling maar dat vonden de Kamerleden te Noord-Koreaans, vandaar deze milde PVV-lightversie.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat een groot aantal geschillen in de franchisesector ontstaan door een falende precontractuele fase en/of het niet (tijdig) kunnen verkrijgen van de benodigde (financiële) informatie;

verzoekt de regering om zich in te zetten, de positie van franchisenemers in de precontractuele fase te verbeteren ter voorkoming van talloze en kostbare juridische geschillen en daaruit voortvloeiende sociaaleconomische problemen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:

Deze motie is voorgesteld door het lid Graus. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 126 (31311).

De heer **Graus** (PVV):

Dan de laatste motie. Ik dien er drie in, want dan is er een hogere kans van slagen dat eentje het haalt.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat de minister van Economische Zaken eind 2013 heeft toegezegd de problemen waarmee franchisenemers kampen te bekijken en zo nodig actie te ondernemen;

spreekt uit een man een man, een woord een woord;

verzoekt de regering, de problematiek welke franchisenemers ondervinden in kaart te brengen en aan de hand hiervan een plan van aanpak op te stellen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:

Deze motie is voorgesteld door het lid Graus. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 127 (31311).

De heer **Graus** (PVV):

Ik heb nog een klein punt van orde. Ik vind dat het mijn plicht is als Kamerlid om dat naar voren te brengen.

Mevrouw Gesthuizen van de SP heeft er drie jaar geleden al vragen over gesteld. Ik heb de kwestie een half jaar geleden weer in de Kamer gebracht. De minister heeft er een bepaalde toezegging op gedaan. Ik weet dat moties die nog worden ingediend het gaan halen, terwijl ik die toezegging allang van de minister heb gehad. Ik vind dat wij eens moeten stoppen met die partijpolitieke spelletjes. We dienen het landsbelang, in dit geval het belang van ondernemers, in dit geval van franchisenemers. We moeten het wat meer met elkaar gaan doen en niet altijd partijpolitiek bedrijven. Ik doe die oproep zowel aan het adres van de minister als aan de Kamer als aan de journalisten die zich schuldig maken aan partijpolitieke leugens, listen en bedrog in de kranten.

Mevrouw **Mei Li Vos** (PvdA):

Voorzitter. We hebben op 12 juni een nuttig en nodig overleg gehad over de problemen van franchise-ondernemers. Het is een groeiende groep ondernemers die de Nederlandse economie veel kansen biedt. Er zijn echter

veel signalen dat er problemen zijn. Die problemen moeten serieus worden genomen. Voorgaande spreker heeft dat ook gezegd. In het debat bleek dat de minister inziet dat er iets moet gebeuren. Hij heeft aangegeven dat er een geschillencommissie moet komen en dat de huidige erecode zal moeten worden aangepast aan de Nederlandse situatie. Hij heeft ook iets gezegd over de omkering van de bewijslast. In de reactie van de minister blijkt dus uit drie elementen dat hij ziet en erkent dat er problemen zijn. De PvdA vindt dat wetgeving nuttig en nodig is, maar het is altijd goed om, voordat je begint met het opstellen van regels, eerst onderzoek te doen en gegevens te verzamelen over wat er precies aan de hand is. Dat lijkt mij een zorgvuldige procedure. Daarom dien ik samen met mevrouw Gesthuizen de volgende motie in.

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat er meer kennis nodig is over de aard van de relatie en de geschillen tussen franchisegevers en franchisenemers;

overwegende dat inzicht in de aard van de relatie en geschillen kan dienen als basis voor de oprichting van een geschillencommissie, aanpassing van de erecode of van wetgeving;

verzoekt de regering om onafhankelijk onderzoek te laten doen naar het evenwicht in de relatie tussen franchisegevers en franchisenemers en de geschillen tussen hen te analyseren;

verzoekt de regering tevens, de onderzoeksopzet op te stellen in samenwerking met vertegenwoordigers van franchisenemers en franchisegevers;

verzoekt de regering voorts, de Kamer te rapporteren over de uitkomsten van het onderzoek voor december 2014,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Mei Li Vos en Gesthuizen. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 128 (31311).

De heer **Ziengs** (VVD):

Voorzitter. Politici van links tot rechts noemen het mkb geregeld de motor van de economie, maar de regelzucht en -druk waarmee ondernemers te maken hebben, is als zand in die motor. Dat kan minder, roepen diezelfde politici dan. Hun woorden krijgen pas echt betekenis als de daad erbij wordt gevoegd. De VVD ziet het mkb als de motor van de economie en de kurk waarop onze maatschappij drijft. De VVD wil ondernemers de ruimte geven om te ondernemen en wil minder regels. Als er een roep om meer wetgeving weerklinkt, vraag ik mezelf eerst af wat het probleem is, hoe groot het is en of wetgeving echt de oplossing kan bieden. Tijdens het rondetafelgesprek en het algemeen overleg hebben we gehoord dat er gemiddeld slechts zestien juridische zaken over franchising per jaar zijn. De helft

valt uit in het voordeel van de franchisenemer, de andere helft in het voordeel van de franchisegever.

Het aantal zaken zal niet de enige graadmeter zijn voor problemen in franchiseland, maar met ruim 700 formules en ruim 30.000 vestigingen is het logisch dat zich problemen voordoen. Sterker nog, het zou raar zijn als dat niet het geval was.

Mevrouw **Mei Li Vos** (PvdA):

Ik hoor de VVD voor de zoveelste keer het mantra roepen dat het bestaan van minder regels beter is. Wat zegt de VVD als ondernemers en vooral het mkb, dus die kurk, zelf om meer regels vragen omdat dat tot minder administratieve lasten leidt, namelijk minder geschillen?

De heer **Ziengs** (VVD):

In het algemeen overleg heb ik al aangegeven dat de vraag telkens is of dit geregeld moet worden aan de hand van wetgeving, waardoor er meer in een wet vastgelegde regels komen, of dat we daaraan door middel van zelfregulering iets doen. Dat is de kern van mijn betoog.

Mevrouw **Mei Li Vos** (PvdA):

Meer wetgeving betekent helemaal niet meer last. Dat is jammer, maar daarover zullen onze meningen elkaar nooit naderen. U hebt het over zestien geschillen, maar als u googelt op rechtspraak.nl, ziet u dat er alleen al in het afgelopen jaar 57 geschillen over franchising zijn geweest. Ik weet niet waar u uw cijfer vandaan hebt, maar het klopt niet.

De heer **Ziengs** (VVD):

Wij kunnen uitgebreid discussiëren over cijfertjes, maar de door mij genoemde cijfers zijn aangeleverd tijdens het algemeen overleg. Het door u genoemde cijfer is correct indien men het woord "franchise" intikt. Tikt men "franchiseovereenkomst" in, dan schijnen er gemiddeld zestien zaken voor te komen. Maar volgens mij is dit een discussie voor advocaten. 57 geschillen op 30.000 zaken met 260.000 werknemers is eigenlijk ook nog relatief weinig.

Als franchisenemers en hun vertegenwoordigers aangeven dat er sprake is van ongelijkwaardigheid, dan kijkt de VVD daar goed naar. Ik stel mij dan altijd eerst de vraag of er ook niet-wettelijke oplossingen denkbaar zijn, zoals zelfregulering via een breed gedragen erecode, inclusief een geschillencommissie, die bindend advies kan geven. Deze zaken bestaan in de recreatiesector en werken uitstekend. Ook de minister heeft al voor deze route gepleit en had daarvoor goede argumenten.

Laten we niet vergeten wat er dankzij reeds bestaande wetgeving allang mogelijk is. In geval van onjuiste informatievoorziening kan de franchisenemer een beroep doen op dwaling en de rechter verzoeken, een overeenkomst te ontbinden. Ook is het algemene contractenrecht uit het Burgerlijk Wetboek gewoon van toepassing.

Tot slot. Hoe meer eisen een franchisegever stelt, hoe groter zijn zorgplicht is. Die zorgplicht wordt al door jurisprudentie als onderdeel van de samenwerking beschouwd. Ik hoop

dat de andere partijen bereid zijn, aan te haken bij de bestaande mogelijkheden.

De heer **Graus** (PVV):

Heel veel mensen doen geen aangifte. Ik maak me er zelf ook vaak schuldig aan. Ik word regelmatig met de dood bedreigd, maar op een gegeven moment doe je geen aangifte meer omdat je denkt dat de politie er toch niets mee doet. Zo denken ook heel veel franchisenemers. Ze hebben vaak het geld niet om te procederen. Ze zijn in de knel gekomen, zitten zwaar in de financieel-economische problemen en hebben gewoon geen geld om een advocaat te betalen. Dat geldt voor heel veel mensen. Die cijfers die de heer Ziengs noemen, kloppen volstrekt niet. Daaruit blijkt namelijk niet hoeveel mensen in de problemen zitten.

De heer **Ziengs** (VVD):

Als het gaat om aangifte doen, praten wij over strafrecht. We hebben echter ook vaak te maken met civiele procedures tussen franchisenemers en franchisegevers. In het algemeen overleg heb ik een beroep op mijn collega's gedaan om te overwegen of een goed opgetuigde geschillencommissie die bindende adviezen geeft, een betere oplossing zou zijn dan wetgeving. Dat is dan ook mijn boodschap.

Minister **Kamp**:

Voorzitter. Mevrouw Mulder en ik waren vanochtend om 01.00 uur nog in de Kamer. Ik vind het fijn om hier nu alweer te zijn en mevrouw Mulder en anderen weer te zien.

We hebben een goed algemeen overleg gevoerd over de franchiseformule. Het is een formule die bekend staat als een sterk businessmodel en die veel wordt toegepast. De woordvoerder zei al dat er 30.000 winkels zijn op basis de franchiseformule. Bovendien is het een formule die groeit. Bedrijven die kiezen voor de franchiseformule groeien sneller en maken meer omzet dan ondernemers die het op eigen houtje doen. Dat is een keuze die de ondernemer altijd zelf moet maken. Je wilt ondernemer zijn en dan kun je het zelf doen, of je maakt gebruik van een succesformule van een ander, met wie je afspraken maakt. Als je kiest voor franchise, heb je als ondernemer je eigen verantwoordelijkheid om goede afspraken te maken en goed te onderhandelen over de voorwaarden. Op die manier moet je je zaak op orde hebben. Je kunt jezelf organiseren, je kunt je verzekeren. Je kunt advies krijgen van je eigen organisaties of samen met andere franchisenemers je belangen behartigen. Het is iets wat in de regel goed loopt, maar waarbij zich natuurlijk incidenten voordoen. Het aantal incidenten is te overzien. Als wetgever hebben we de zaken volgens mij ook goed geregeld. Naarmate de franchisegever sterker staat ten opzichte van de franchisenemer wordt zijn zorgplicht groter. Dat betekent dat hij er uit eigen beweging voor moet zorgen dat hij de juiste informatie geeft en op een goede manier met de franchisenemer omgaat. Als hij dat niet doet, staat de franchisenemer op achterstand als er een geschil is en een gerechtelijke procedure moet worden gevoerd.

Ik ben het met de Kamer eens dat een aantal dingen beter kan. Het kan altijd beter. Het is goed dat wij gefixeerd zijn op de dingen die beter kunnen. Vandaar dat we momenteel

gesprekken voeren met de brancheorganisaties van franchisenemers en franchisegevers, waarbij we samen inzichtelijk maken waar de Europese code aangescherpt kan worden, zodat deze beter aansluit op de Nederlandse praktijk. Zo'n Europese code is zeer waardevol, maar het gaat natuurlijk om de situatie in Nederland. We kijken dus hoe het Europese model beter op Nederland toegespitst kan worden. Als die aangepaste code voor Nederland er is, is dat een heel mooi middel om problemen te voorkomen en op te lossen. Dat lukt echter niet altijd en dan is het goed dat er een onafhankelijke geschillencommissie is die kan optreden als de geschillen blijven bestaan. Ik ga ervoor zorgen dat zo'n geschillencommissie er komt. We zullen goed kijken naar de best practices in andere sectoren waar het goed loopt en bedenken hoe we dat het beste voor deze sector kunnen vormgeven. Verder zal ik in het derde kwartaal gesprekken voeren met de branche om te kijken hoe de code eruit ziet als deze is aangescherpt en toegepast op de Nederlandse situatie.

Hoe kunnen we de geschillencommissie het beste vormgeven en hoe kunnen we haar zo snel mogelijk laten werken? In combinatie met de regels die er nu al zijn, de beschikbare jurisprudentie, in het bijzonder toegespitst op de zorgplicht, en het initiatief van mevrouw Gesthuizen en de heer Van Oosten, dat erop neer komt dat er bij geschillen in deze branche een omkering van de bewijslast komt, beschikken wij naar mijn mening over een goed pakket, waar wij voor deze sector mee uit de voeten kunnen. Wij hebben dit ook al besproken in het algemeen overleg. Ik denk dat de Kamer en ik op dit punt weinig van mening verschillen. Ik ben dan ook van plan om het op deze manier te gaan uitvoeren.

Mevrouw Vos wenst, in aanvulling op hetgeen er al is, nader onderzoek. Ik zie dat anders, met alle respect voor de mening van mevrouw Vos. Wij beschikken over een gedegen onderzoek. Dat is weliswaar vijf jaar oud — het dateert uit 2009 — maar wij ontvangen ook ieder jaar een franchise-monitor, waarin de actuele ontwikkelingen in de franchisebranche worden geschetst en waarin wordt bekeken of zaken extra aandacht moeten krijgen. Wij hebben dus een onderzoek en een jaarlijkse monitor. Verder hebben wij, in het kader van de discussie die wij met de Kamer hebben gevoerd, een aantal gesprekken gehad en een aantal initiatieven genomen. Op grond van de monitor, het destijds gehouden onderzoek en de voornoemde gesprekken heb ik een goed beeld van wat er aan de hand is. Dat beeld is voldoende om op basis daarvan de zaak uit te werken. Als wij nu een onderzoek gaan doen, zal dat er alleen maar toe leiden dat de zaak vertraagt, terwijl het niet veel nieuws zal opleveren. Een onderzoek heeft volgens mij ook geen meerwaarde. De meerwaarde ontbreekt en het kost geld. Ik denk daarom dat wij een dergelijk onderzoek niet moeten doen.

Ik heb de wijsheid niet in pacht. Mocht ik in het derde kwartaal van dit jaar, waarin ik deze zaak probeer af te ronden, tot de conclusie komen dat er onvoldoende informatie en inzicht is en dat het goed is om toch nader onderzoek te laten doen, dan zal ik dat de Kamer melden en dan zal ik ook niet aarzelen om dat onderzoek te doen. Ik ben dus bereid om, in aanvulling op hetgeen ik al gedaan heb, de mogelijkheid van een onderzoek open te houden, maar ik wil dat onderzoek alleen doen als ik echt de overtuiging heb dat dit nuttig en noodzakelijk is. Tot dan zou ik het willen doen op de wijze die ik zojuist heb aangegeven.

Mevrouw **Mei Li Vos** (PvdA):

De minister blijft herhalen dat er al onderzoek is, maar het punt is nu juist dat het onderzoek dat er ligt niet evenwichtig is. Mede daarom zijn veel belangenverenigingen voor franchisenemers in verweer gekomen. Het onderzoek is opgesteld door franchisegevers en het is ook niet representatief. Er liggen wel enkele interessante observaties van een niet-representatieve steekproef die uitgewerkt zouden moeten worden. De Rabobank Franchise Monitor gaat alleen over aantallen; daaruit kunnen wij niet halen wat precies de aard van de geschillen is. Als de minister aan de gang gaat — daarvoor ben ik hem erg dankbaar — moet hij wel weten waar het precies over gaat en waar de erecode over zou moeten gaan. In de franchisewereld is het duidelijk dat er onderzoek nodig is. Het Vakcentrum heeft het een en ander kunnen doen, maar er zijn genoeg zaken die nog uitgezocht moeten worden. Ik denk dat de minister dat sowieso zal moeten doen, want als hij het onderzoek goed leest, zal hij zien dat het niet representatief is, dat het onvolledig is en dat een heleboel vragen nog onbeantwoord zijn.

De voorzitter:

De minister heeft zich nog niet expliciet uitgelaten over de motie van mevrouw Vos. Misschien kan hij dat alsnog doen.

Minister Kamp:

Dank u, voorzitter, ik zal dat doen. De monitor waarover ik spreek, is die van Panteia, die daar jaarlijks mee komt. Het is prima dat er ook andere monitors zijn. Daar zullen wij graag kennis van nemen. Ik ben niet te beroerd om onderzoek te doen, maar onze mensen op het ministerie werken natuurlijk al aan dit soort onderwerpen. Op grond van de beschikbare informatie, de onderzoeksinformatie, de jaarlijkse update die plaatsvindt en de informatie die wij hebben uit de gesprekken met de brancheverenigingen en juristen met verschillende achtergrond, hebben wij de overtuiging dat wij de zaak voldoende in beeld hebben. Wij weten ook wat wij, aanvullend op hetgeen al geregeld is, nog verder zouden kunnen regelen, zoals ik zojuist heb uitgelegd. Daarom heb ik er geen behoefte aan om onderzoek te doen. Ik sluit niet uit dat die behoefte er alsnog komt. Als die behoefte er komt, zal ik dat onderzoek ook doen. Op dit moment echter heb ik die behoefte niet. Daarom ontraad ik de motie van mevrouw Vos.

De moties van de heer Graus ...

De voorzitter:

Ik zie dat mevrouw Vos nog een tweede interruptie wil plaatsen. Ik geef haar daartoe eerst de gelegenheid.

Mevrouw **Mei Li Vos** (PvdA):

Ik stel vooral vast dat de minister niet goed luistert naar wat er in de motie staat en ook niet luistert naar wat veel franchisenemersverenigingen hebben aangegeven. Ik constateer dat en ik zal de motie dan ook indienen.

De voorzitter:

Mijnheer Graus, uw moties komen nog aan de beurt.

De heer **Graus** (PVV):

Ik wil het de minister gemakkelijk maken. Hij heeft mij een halfjaar geleden een toezegging gedaan die hij nu ook bevestigt. Hij heeft ook toegezegd diverse zaken te zullen oppakken. Ik waardeer dat enorm, want dat doet niet iedere bewindspersoon. Ik weet zeker dat hij de eerste motie zal ontraden, en van de twee andere moties zal hij mogelijk zeggen dat het ondersteuning van beleid is. Ik wil de drie moties echter aanhouden. Ik vertrouw erop dat de minister zijn afspraken nakomt. Ik ken hem al heel wat jaren en tot nu toe heeft hij dat altijd gedaan. Ik geef dus het vertrouwen aan de minister en houd de drie moties aan.

Minister Kamp:

Ik stel dat op prijs. Ik heb ook goed naar de inbreng van de heer Graus bij het algemeen overleg geluisterd. Ik heb de overtuiging dat ik recht doe aan wat hij heeft gezegd door ervoor te zorgen dat er een aangescherpte code komt, door ervoor te zorgen dat er een goede geschillenbeslechting komt en door het initiatief vanuit de Kamer te ondersteunen dat leidt tot omkering van de bewijslast. Ik heb ook de bereidheid om, als het nodig is, aanvullend onderzoek te doen, maar niet eerder dan dat ik het nodig vind. Ik laat mij wat mijn activiteiten op dit punt betreft graag kritisch volgen door de heer Graus en ik hoop dat zijn tevredenheid uiteindelijk ook het resultaat zal betreffen.

Mevrouw **Agnes Mulder** (CDA):

Zoals wij tijdens het algemeen overleg ook al hebben gezegd, is het CDA blij dat de erecode specifiek voor Nederland wordt aangescherpt en dat er een geschillencommissie komt. Om die reden wilde ik vandaag ook niet direct een bijdrage leveren. De minister maakt op een gegeven moment een afweging voor aanvullend onderzoek. Het kan echter ook zijn dat er vanuit de samenleving op een bepaald moment zaken tot ons komen, waardoor de minister aanvullend onderzoek misschien ook noodzakelijk vindt. De vraag is even hoe wij dat met elkaar bepalen.

Minister Kamp:

Ik stel mij voor dat ik in het derde kwartaal, als ik de aanscherping van de code achter de rug heb en zover ben gekomen dat ik weet in welke vorm de geschillencommissie het beste gegoten kan worden en ik misschien ook wat meer zicht heb op hoe het gaat met de afhandeling door de Kamer van het initiatiefwetsvoorstel van mevrouw Gesthuizen en de heer Van Oosten, de zaak voor de Kamer in beeld breng. Ik zal de Kamer er dan ook over informeren of ik de overtuiging heb voldoende geïnformeerd te zijn, dan wel dat ik toch nog nadere onderzoeksinformatie nodig heb. In dat geval zal ik, daartoe aangespoord door mevrouw Vos, het onderzoek doen. Ik stel mij voor dat ik dat in het derde kwartaal bij de Kamer naar voren breng.

Mevrouw **Agnes Mulder** (CDA):

Ik dank de minister hartelijk voor deze toezegging. Wij waren nog wel even zoekende wat betreft het onderzoek waarnaar mevrouw Vos vraagt. Wat is dan het moment waarop je daartoe besluit? Het derde kwartaal van dit jaar lijkt mij heel redelijk.

Mevrouw **Mei Li Vos** (PvdA):

Ik ben zeer onder de indruk van de daadkracht van de minister. Ik wil nog wel even weten waar ik aan moet denken bij het derde kwartaal. Moet ik dan denken aan december, omdat dit ook weleens het derde kwartaal is? Of betekent het dat wij deze zomer doorgaan en dat oktober het derde kwartaal is, dus echt het begin van het volgende politieke jaar?

Minister **Kamp**:

Ik denk dat ik uiterlijk eind september dit geheel bij de Kamer moet presenteren.

Mevrouw **Mei Li Vos** (PvdA):

Dan houd ik de motie aan.

De **voorzitter**:

Op verzoek van de heer Graus stel ik voor, zijn motie (31311, nr. 125) aan te houden.

Daartoe wordt besloten.

De **voorzitter**:

Op verzoek van de heer Graus stel ik voor, zijn motie (31311, nr. 126) aan te houden.

Daartoe wordt besloten.

De **voorzitter**:

Op verzoek van de heer Graus stel ik voor, zijn motie (31311, nr. 127) aan te houden.

Daartoe wordt besloten.

De **voorzitter**:

Op verzoek van mevrouw Mei Li Vos stel ik voor, haar motie (31311, nr. 128) aan te houden.

Daartoe wordt besloten.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**:

Ik dank de minister voor zijn beantwoording.

De vergadering wordt van 11.23 uur tot 13.02 uur geschorst.

Voorzitter: Van Miltenburg